

К.Я. МОРМИЛО

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

У статті проведено дослідження теоретико-методичних та практичних аспектів формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства на засадах системного підходу. З'ясовано, що складність процесу інвестиційного розвитку підприємства в мінливих умовах України та зв'язана з ним розробка механізму управління інвестиційною діяльністю визначає необхідність застосування системного підходу, який припускає, що будь-яка система – це сукупність взаємопов'язаних елементів (об'єктів, явищ, процесів), що має вхід та вихід із системи, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок і володіє єдиними для всіх елементів властивостями: цілісності, автономності, адаптивності та стійкості. Доведено, для успішного формування та реалізації механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства він повинен розроблятися та базуватися на засадах системного підходу. Уточнено сутність поняття «інвестиція» та надано авторське визначення цієї категорії. Визначено сутність поняття інвестиційна діяльність. Сформовано універсальний та дієвий механізм інвестиційної діяльності підприємства з використанням системного підходу та урахуванням сучасних умов функціонування. Проаналізовані основні елементи механізму інвестиційної діяльності підприємства. Доведено, що особливу увагу при побудові механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства повинно приділятися вибору стратегії розвитку інвестиційної діяльності. У нашому дослідженні під стратегією розуміється загальний, деталізований план діяльності на середньо- та довгостроковий періоди, який повинен ґрунтуватися на основних принципах, завданнях функціях розробленого механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства та бути способом досягнення основної мети та завдань. Надані пропозиції щодо удосконалення окремих елементів механізму управління інвестиційною діяльністю на підприємстві на засадах системного підходу. Зроблено висновок, що сформований у статті механізм дозволить за допомогою чітко сформульованих цілей на завдань розробити та обрати ефективну, детально структуровану інвестиційного розвитку підприємства із постійним пошуком оптимальних показників для її найбільш ефективного здійснення.

Ключові слова: інвестиція; інвестиційна діяльність;; механізм; промислове підприємство; системний підхід

Е.Я. МОРМИЛО

ФОРМИРОВАНИЕ МЕХАНИЗМА УПРАВЛЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ОСНОВЕ СИСТЕМНОГО ПОДХОДА

В статье проведено исследование теоретико-методических и практических аспектов формирования механизма управления инвестиционной деятельностью предприятия на основе системного подхода. Выяснено, что сложность процесса инвестиционного развития предприятия в меняющихся условиях Украины и связанная с ним разработка механизма управления инвестиционной деятельностью определяет необходимость применения системного подхода, который предполагает, что любая система – это совокупность взаимосвязанных элементов (объектов, явлений, процессов), имеющее вход и выход из системы, связь с внешней средой, обратную связь и обладает едиными для всех элементов свойствами: целостности, автономности, адаптивности и устойчивости. Доказано, для успешного формирования и реализации механизма управления инвестиционной деятельностью предприятия он должен разрабатываться и базироваться на принципах системного подхода. Уточнена сущность понятия «инвестиция» и дано авторское определение этой категории. Определена сущность понятия инвестиционная деятельность. Сформирован универсальный и действенный механизм инвестиционной деятельности предприятия с использованием системного подхода и учетом современных условий функционирования. Проанализированы основные элементы механизма инвестиционной деятельности предприятия. Доказано, что особое внимание при построении механизма управления инвестиционной деятельностью предприятия должно уделяться выбору стратегии развития инвестиционной деятельности. В нашем исследовании под стратегией понимается общий, детализированный план деятельности на средне- и долгосрочный периоды, который должен основываться на основных принципах, задачах функциях разработанного механизма управления инвестиционной деятельностью предприятия и быть способом достижения основной цели и задач. Даны предложения по совершенствованию отдельных элементов механизма управления инвестиционной деятельностью на предприятии на основе системного подхода. Сделан вывод, что разработанный в статье механизм позволит с помощью четко сформулированных целей задач разработать и выбрать эффективную, детально структурированную инвестиционного развития предприятия с постоянным поиском оптимальных показателей для ее наиболее эффективного осуществления.

Ключевые слова: инвестиция; инвестиционная деятельность; механизм; промышленное предприятие; системный подход

K. MORMYLO

FORMATION OF A MECHANISM FOR COMPREHENSIVE DIGITAL SECURITY OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE

The article examines the theoretical, methodological and practical aspects of the formation of the investment activity management mechanism of an enterprise based on a systematic approach. It is found out that the complexity of the process of investment development of an enterprise in the changing conditions of Ukraine and The Associated development of an investment activity management mechanism determines the need to apply a systematic approach, which assumes that any system is a set of interrelated elements (objects, phenomena, processes), which has an entrance and exit from the system, communication with the external environment, feedback and has the same properties for all elements: integrity, autonomy, adaptability and stability. It is proved that for the successful formation and implementation of the mechanism for managing the investment activity of an enterprise, it must be developed and based on the principles of a systematic approach. The essence of the concept of "investment" is clarified and the author's definition of this category is given. The essence of the concept of investment activity is defined. A universal and effective mechanism of investment activity of the enterprise has been formed using a systematic approach and taking into account modern operating conditions. The main elements of the mechanism of investment activity of the enterprise are analyzed. It is proved that special attention should be paid to the choice of a strategy for the development of investment activities when building a mechanism for managing the investment activity of an enterprise. In our research, strategy is understood as a general, detailed activity plan for medium and long-term periods, which should be based on the basic principles, tasks and functions of the developed mechanism for managing the investment activity of the enterprise and be a way to achieve the main goal and objectives. Proposals are made to improve certain elements of the investment activity management mechanism at the enterprise based on a systematic approach. It is concluded that the mechanism formed in the article will allow using clearly formulated goals and objectives to develop and select an effective, detailed structured investment development of the enterprise with a constant search for optimal indicators for its most effective implementation.

Keywords: investment; investment activity; mechanism; industrial enterprise; system approach.

Вступ Інвестиції є одним із найважливіших факторів економічного зростання окремого підприємства, джерелом для залучення їм операційних коштів, реалізації науково-дослідних проєктів та робіт, формування оборотних коштів тощо. Більшість інвестиційних ресурсів формуються, розподіляються та перерозподіляються за рахунок фінансових вкладень. Саме фінансові інвестиції характеризуються здатністю акумулювати найбільші за обсягом ресурси, які, під впливом ринкових механізмів, будуть розподілятися між підприємствами, які їх потребують.

Таким чином, вкрай гостро постає питання знаходження ефективних засобів ведення інвестиційної діяльності підприємством в мінливих умовах сьогодення.

Постановка задачі. Складність процесу інвестиційного розвитку підприємства в мінливих умовах України та зв'язана з ним розробка механізму управління інвестиційної діяльності визначає необхідність застосування системного підходу, який припускає, що будь-яка система – це

сукупність взаємопов'язаних елементів (об'єктів, явищ, процесів), що має вхід та вихід із системи, зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок і володіє єдиними для всіх елементів властивостями: цілісності, автономності, адаптивності та стійкості. При цьому взаємодія між елементами системи надає набагато більший вплив, ніж результативне функціонування окремих елементів.

Таким чином, для успішного формування та реалізації механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства він повинен розроблятися та базуватися на засадах системного підходу.

Мета роботи. Метою статті є формування універсального та дієвого механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства на засадах системного підходу.

Аналіз основних досягнень і літератури.

В сучасній економічній, науковій, навчальній, довідковій та періодичній літературі наводяться різні судження, визначення щодо тлумачення категорії «інвестиції» (табл. 1).

Таблиця 1 – Підходи до трактування економічної категорії «інвестиції»

Автор 1	Визначення категорії «інвестиція» 2
Алібекова К.В. [6]	Всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницького й іншого видів діяльності для одержання прибутку чи досягнення визначених соціальних ефектів
Алтуний А. Е., Семухин М. В. [7]	Довгострокове вкладення коштів (капіталу), майнових і матеріальних цінностей у різні галузі економіки, в об'єкти підприємницької й іншої діяльності з метою в майбутньому отримати прибуток або досягти соціального ефекту
Бланк І. О. [8]	Такий спосіб розміщення капіталу, який повинен забезпечити збереження або зростання вартості капіталу і принести додатну величину доходу
Бондар В. С. [9]	Вкладення капіталу та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення максимальної результативності в майбутньому, тобто відтворення на розширеній основі або забезпечення виконання інших соціально-економічних цілей
Бочаров В.В. [10]	Майнові та інтелектуальні цінності, які вкладають в об'єкти підприємницької діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого корисного ефекту
Закон України «Про Інвестиційну діяльність» [11]	Всі види майнових й інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти різних видів діяльності, в результаті якої утворюється дохід (прибуток) або досягається соціальний ефект
Податковий кодекс України [12]	Господарські операції, які передбачають придбання основних засобів, нематеріальних активів, корпоративних прав та/або цінних паперів в обмін на кошти або майно
Ратошнюк Т. М. [13]	Довгострокові вкладення на надбання основних фондів і оборотних засобів в процесі господарської діяльності
Скупейко В. [14]	соціально-економічна категорія, що виражає відносини в процесі вкладення певних активів у грошовій, матеріальній та інших формах з метою розвитку і зміцнення продуктивних сил суб'єкта, споживання яких дасть можливість одержати вигоду їх власнику потік витрат, призначених для виробництва благ, а не для безпосереднього споживання
Ткаченко А. М. [15]	спосіб переміщення капіталу, який повинен забезпечити збереження або зростання вартості капіталу та приносити позитивну величину прибутку (доходу), або досягати соціального, екологічного та економічного ефекту
Федорук Л. В. [16]	Всі види грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в реальні та фінансові активи з метою отримання прибутку (доходу)

Підсумовуючи вищенаведені визначення економічну сутність цього поняття. Отже, на нашу категорії «інвестиції» можна узагальнити думку, інвестиції – це усі види матеріальних,

нематеріальних і фінансових активів, що вкладаються в об'єкти підприємницької діяльності з метою досягнення економічного, соціального та/або екологічного ефекту.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Явище інвестиційної діяльності надзвичайно складне та багатогранне. Саме це є причиною відсутності серед дослідників однотайності в

трактуванні цього поняття. Дослідження різних підходів до визначення суті інвестиційної діяльності дає змогу глибше розуміти інвестиції й на цій основі здійснювати їх ефективне залучення та регулювання. Систематизуючи тлумачення різних учених, зазначимо, що нині більшість учених схиляються до виділення трьох підходів щодо трактування інвестиційної діяльності – витратного, ресурсного і результативного (ефективного) (рис. 1).

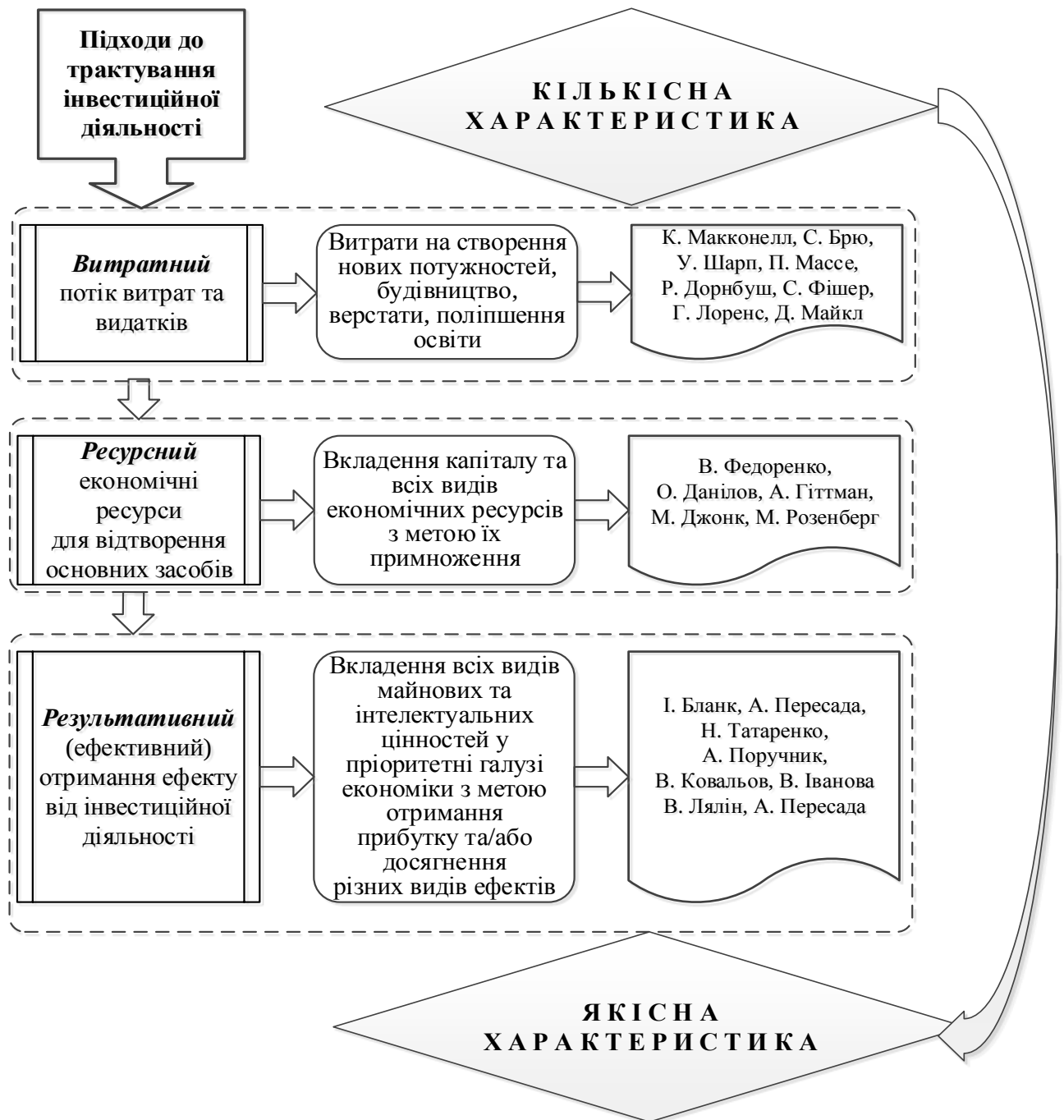


Рисунок 1 – Взаємозв'язок підходів до трактування сутності інвестиційної діяльності [5-12]

Таким чином, зважаючи на результати критичного аналізу під інвестиційною діяльністю підприємства пропонуємо розуміти комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб,

пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовуються в подальшому на розвиток

підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту.

Спираючись на представлені вище дослідження та з використанням системного підходу можна

сформувати універсальний та дієвий механізм інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних умов функціонування (рис. 2)



Рисунок 2 – Механізм управління інвестиційною діяльністю підприємства

Розглянемо основні складові розробленого механізму (рис. 2).

Суб'єктами управління є учасники інвестиційного процесу, а саме: підприємство,

інвестори, державні органи влади, фізичні та юридичні особи України та інших держав.

Об'єктом управління виступає система відносин між суб'єктами в процесі формування та нарощування інвестиційного потенціалу на засадах сталого розвитку інвестиційної діяльності.

У відповідності з головними стратегічними цілями розвитку підприємства інвестиційна привабливість, максимальне залучення та вкладення інвестиційних ресурсів для забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії підприємства є основною метою механізму управління інвестиційною діяльністю.

Мета визначає комплекс першочергових завдань, серед яких слід виділити визначення достатнього обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізації (форми та методів усіх можливих джерел) і погодженості їх структури з прогнозом, досягнення максимального рівня прибутковості а від інвестиційної діяльності та- мінімізацію ризиків при впровадженні інвестицій та здійснення інвестиційної діяльності.

Функціонування механізму управління інвестиційною діяльністю базується на загальновідомих принципах (рис. 2).

Основою ефективного функціонування розробленого механізму є наступні види ресурсів:

- матеріально-технічне забезпечення інвестиційної діяльності – системний процес, що містить у собі визначення потреб у ресурсах (матеріалах, výroбах і технічних засобах), організацію збалансованості їх обсягів з виробництвом, розміщення замовлень на поставку та узгодження строків поставок з виробниками і постачальниками;

- ; фінансові ресурси – це грошові кошти із внутрішніх та зовнішніх джерел фінансування інвестиційної діяльності

- науково-технічні ресурси дозволяють створювати та впроваджувати нові технології, що підвищує інвестиційну привабливість підприємства серед внутрішніх та зовнішніх інвесторів;

- інформаційні ресурси – це сукупність різноманітної інформації не тільки інвестиційного характеру, які є основним джерелом економічного розвитку та прогресу підприємства. Без наявності повної, достовірної, своєчасної, диференційованої та потенціальної інформації неможливо ефективно проводити інвестиційну діяльність. Більш детально інформаційна система інвестиційної діяльності буде розглянута нижче.

Серед основних функцій механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства особливої уваги заслуговує моніторинг, який характеризується комплексом дій, які повинні використовуватися для забезпечення топ-менеджменту та керівництва базовою інформацією про інвестиційний потенціал підприємства та можливості його найефективнішої реалізації у часі.

Наступним етапом формування механізму є проведення оцінки інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів та прогнозування розвитку інвестиційної діяльності.

Оцінка інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів є ефективним механізмом комплексного аналізу загально стану інвестиційної діяльності підприємства. Вона повинна ґрунтуватися на розробці єдиної методичної основи, яка б дозволила всебічно оцінити способи розробки та впровадження інноваційних нововведень, визначити недоліки у цьому процесі та відшукати шляхи удосконалення основних складових елементів та показників.

Прогнозування розвитку інвестиційної діяльності здійснюється на всіх стадіях її здійснення, від комплексних науково-методичних досліджень до отримання прибутку від інвестиційної діяльності. Отже, методична основа для прогнозування охоплює сукупність різноманітних науково-прикладних методів на базі використання сучасних інформаційних технологій із залученням кваліфікованих спеціалістів різних галузей спрямування, а саме: економістів, математиків, фізиків, соціологів тощо.

Особливу увагу при побудові механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства повинно приділятися вибору стратегії розвитку інвестиційної діяльності. У нашому дослідженні під стратегією розуміється загальний, деталізований план діяльності на середньо- та довгостроковий періоди, який повинен ґрунтуватися на основних принципах, завданнях функціях розробленого механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства та бути способом досягнення основної мети та завдань.

Реалізація обраної стратегії повинна здійснюватися в режимі безперервного часу через комплекс планових заходів, спрямованих на нарощування, координацію та ефективне використання складових потенціалу в системі управління інвестиційним розвитком підприємства. У результаті чого створюються умови для відбору найбільш ефективних рішень згідно із обраною стратегією та формується інформаційна система управління інвестиційним розвитком підприємства.

Отже, центральне місце в стратегічному програмуванні інвестиційного розвитку займає процес формування цілей та завдань на певний прогностичний період, які, по суті, є бажаними результатами на виході системи управління інвестиційною діяльністю. Цей процес досить суттєво залежить від ретроспективної оцінки вихідного стану системи і зовнішніх факторів, які можуть негативно впливати на її стійкість.

На виході із інформаційної системи управління інвестиційним розвитком підприємства отримуємо можливість здійснення ефективної інвестиційної діяльності підприємства по залученню та вкладенню інвестиційних ресурсів із подальшою її провадженням у довгострокових періодах. Елементи системи пов'язані як прямими, так і зворотними зв'язками – це відповідає вимогам адаптивного управління механізмом.

Основні етапи подальшого удосконалення окремих елементів механізму управління

інвестиційною діяльністю на підприємстві на засадах системного підходу наведені у таблиці 2.

Таблиця 2 – Етапи удосконалення окремих елементів механізму управління інвестиційною діяльністю на підприємстві на засадах системного підходу

№ з/п	Етапи удосконалення	Характеристика здійснення етапу удосконалення
1	2	3
1	Необхідність та пріоритетність формування портфелю капіталу	При оптимальній структурі капіталовкладень вплив здійснюється на вартість підприємства і це може стимулювати зростання та збільшення загальної прибутковості інвестиційного капіталу. Оптимальним є використання чіткої стратегії розподілу капіталу для створення вигашних портфелів, які пов'язують стратегічний розвиток з портфелем цільового капіталу, встановлять та зроблять передачу цілей для оптимізації зростання та підвищення продуктивності, а також підтримки капітальних витрат
2	Розвиток науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР) всередині підприємства	Інженери-дослідники приймають конкретні та ефективні інвестиційні рішення для вирішення бізнес-проблем за умови сталого зростання вартості проектів як технічного, так й виключно комерційного напрямку. А оскільки пошук нових проектів, може призвести до збільшення використання комерційних ресурсів – це дасть змогу покращити портфель. Прозорість інформаційного поля на цьому етапі може надати упровадження автоматизованих інформаційних технологій – тобто систем, які оптимізують роботу з керування капіталом. При цьому, ефективність досягається за допомогою співпраці фахівців з інвестування, які володіють всією інформацією (недоліками та перевагами) та можуть стежити за процесом впровадження проекту
3	Визначення стратегічні і тактичні цілі для інвестування	З одного боку, виникає необхідність впроваджувати стратегічні проекти, на які направлені якісні інвестиції, а з іншого – існують фінансово-економічні цілі, під які створюють проекти у великій кількості. Отже, щоб не допустити інвестиційні проекти «впровадження заради впровадження», менеджери повинні порівнювати, аналізувати, оцінювати та обирати пріоритетність та значимість для кожної ідеї.
4	Постійний перегляд бізнес-плану кожного проекту з метою зменшення поточних та перспективних витрат на неосновні проекти.	Кожен інвестиційний проект повинен містити якомога докладний бізнес-план з повним обґрунтуванням, у якому наведена інформація щодо альтернативних варіантів впровадження даного інвестиційного проекту, розрахунок очікуваного прибутку та основних якісних показників та характеристик з урахуванням ризиковості. Впровадженням стандартної моделі або системи для визначення джерел вартості кожного проекту можна зменшити невизначеність, усунути когнітивні спотворення та створити емпіричну основу для оптимізації інвестиційного портфеля підприємства.
5	Неперервне використання показників рентабельності інвестицій протягом всього циклу інвестицій	Підприємства повинні відстежувати коефіцієнт ROI протягом усього життєвого циклу інвестиційного проекту. Правильний його аналіз може виснажувати ресурси, оскільки для цього часто потрібна підтримка з боку фінансів. Тому, провідні компанії застосовують стандартні показники та розрахунки.
6	Спрощення процесу погодження та прийняття обґрунтованого рішення	Інвестор повинен вирішувати який проект обрати для капіталовкладення. Для цього необхідно представлення підприємствами інвестиційної привабливості проектів (та підприємства в цілому) в порівнянні з іншими пропозиціями. Цей процес потребує певний час, що може затримувати дійсно важливі інвестиційні проекти. Отже, можна зробити висновок, що фахівці та менеджери повинні швидко та якісно оцінювати кожну ідею, виходячи із заданого бюджету, альтернатив тощо, орієнтуючись на відборі важливих для підприємства інвестиційних проектів.
7	Розробка постійного аналізу з метою врахування в процесі роботи тактичних зрушень	Багато фахівців та менеджерів самостійно створюють прогностичний процес. Отже, виникає необхідність щоб фактичні дані автоматично потрапляли в систему управління капіталом, за допомогою яких менеджери проектів могли часто та якісно оновлювати прогнози, тобто процес прогнозування буде, по суті, частково автоматизованим. Прогнози повинні формуватися систематично та стандартизовано, а також бути доступними по корпоративних мережах підприємства для забезпечення ефективної співпраці та комунікації. Після впровадження такої системи керівництво підприємства може діяти оперативно, змінюючи тактичні рішення щодо інвестиційної діяльності, наскільки це можливо.
8	Впровадження уніфікованого підходу	Фахівці та менеджери, які обробляють кілька звітів та баз даних, можуть не мати точного бачення інвестиційного портфелю, там самим зменшуючи можливості інвестування в найбільш привабливі та прибуткові проекти. Досвід підприємств розвинених країн показує, що для подолання цих обмежень, необхідно розробити та впровадити систему управління портфелем капіталу, яка буде уніфікована впродовж інвестиційного життєвого циклу (від початку інвестиційного проекту до аналізу його після завершення).
9	Усестороннє впровадження культури безперервного вдосконалення	Для того, щоб максимально збільшити вартість інвестиційних вкладень та ефективність використання інвестиційних залучень нагально необхідно виявляти минулі помилки та правильно складати оперативний та стратегічний курс на наступні періоди.

Застосування на практиці господарської діяльності підприємствами України запропонованих у табл. 2 етапів

удосконалення окремих елементів механізму управління інвестиційною діяльністю на підприємстві на засадах системного підходу призведуть до підвищення конкурентоспроможності самих підприємств, підвищення їх інвестиційної привабливості, додаткового залучення іноземних інвестицій тощо.

Висновки. У ході проведеного дослідження щодо формування механізму управління інвестиційної діяльності підприємства на засадах системного підходу були отримані наступні теоретико-методичні та практичні результати:

– уточнено сутність поняття «інвестиція» – це усі види матеріальних, нематеріальних і фінансових активів, щокладаються в об'єкти підприємницької діяльності з метою досягнення економічного, соціального та/або екологічного ефекту;

– визначено, що інвестиційна діяльність – це комплекс цілеспрямованих дій фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з рухом капіталу, який акумулюється у формі матеріальних і нематеріальних цінностей та спрямовується в подальшому на розвиток підприємства з метою отримання прибутку чи соціального ефекту;

– розроблено у врахуванням системного підходу механізм управління інвестиційної діяльності підприємства на засадах системного підходу;

– запропоновані основні етапи подальшого удосконалення окремих елементів механізму управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Таким чином, сформований у статті механізм дозволяє за допомогою чітко сформульованих цілей на завдань розробити та обрати ефективну, детально структуровану інвестиційного розвитку підприємства із постійним пошуком оптимальних показників для її найбільш ефективного здійснення.

Список літератури

1. Алібекова К. В. Інвестиційна привабливість підприємства. *Управління розвитком*. 2014. № 13. С. 6–9.
2. Алтунин А. Е., Семухин М. В. *Модели и алгоритмы принятия решений в нечетких условиях*. Тюмень: Изд-во ТГУ, 2010. 352 с.
3. Бланк І. О., Гуляєва Н. М. *Інвестиційний менеджмент: підр.* Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. 398 с.
4. Бондар В. С. *Підходи щодо визначення економічної сутності терміна інвестиції*. Економіка, фінанси, право. 2013. № 12. С.25–27.
5. Бочаров В. В. *Інвестиції : учеб.* Санкт-Петербург: Питер, 2009. 384 с.
6. Закон України «Про інвестиційну діяльність». *Відомості Верховної Ради України*, 1991, № 47, ст.646 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення 20.11.2020)
7. Податковий кодекс України. *Відомості Верховної Ради України* 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 20.11.2020)
8. Ратошнюк Т. М., Мартинюк М. А. Інвестиційна привабливість аграрної сфери. *Вісник Сумського*

національного аграрного університету. *Фінанси і кредит*. 2013. № 1. С. 88–93.

9. Скупейко В. Теоретичні засади та зміст поняття інвестицій. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2010. Вип. 5. С. 89-92
10. Ткаченко А. М., Плаксина Є.М. Економічна сутність інвестицій. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Вип. 1(2). С. 99–102
11. Федорук Л. В. Понятійний апарат банківських інвестицій. *Наукові записки Національного університету –Острозька академія. Серія: Економіка*. 2011. Вип. 18. С. 543–549
12. Стасюк Н.Р. Методи оцінювання ефективності інвестиційних проектів: переваги та недоліки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. вип.. 6. С. 306-309

References

1. Alibekova K. Investytsiina pryvabyvist pidpriemstva [Investment attractiveness of the enterprise]. *Upravlinnia rozvytkom* [Development management]. 2014. vol. 13. pp. 6-9
2. Altunin A., Semukhin M. *Modeli i algoritmy prinyatiya reshenij v nechetkikh usloviyah* [Models and algorithms of decision-making in fuzzy conditions]. Tyumen, Izd-vo TGU, 2010. 352 p.
3. Blank I. *Investytsiinyi menedzhment* [Investment management]. Kiev, nats. torh.-ekon. un-t, 2003. 398 p.
4. Bondar V. Pidkhody shchodo vyznachennia ekonomichnoi сутності termina investytsii [Approaches to determining the economic essence of the term investment]. *Ekonomika, finansy, pravo* [Economics, finance, and law]. 2013. vol. 12. pp.25–27.
5. Bocharov V. *Investicii* [Investment]. Saint Petersburg: Piter, 2009. 384 p.
6. Zakon Ukrainy «Pro investytsiinu diialnist» [Law of Ukraine "On investment activity"]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 1991, № 47, st.646 zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (accessed 20.11.2020)
7. *Podatkovi kodeks Ukrainy* [Tax code of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, st.112 zi zminamy ta dopovnenniamy. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (accessed 20.11.2020)
8. Ratoshniuk T., Martyniuk M. Investytsiina pryvabyvist ahrarnoi sfery [Investment attractiveness of the agricultural sector]. *Visnyk Sumskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu. Finansy i kredyt* [Bulletin of Sumy National Agrarian University. Finance and credit]. 2013. vol. 1. pp. 88–93.
9. Skupeiko V. Teoretychni zasady ta zmist poniattia investytsii [Theoretical foundations and content of the concept of investment]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava* [Scientific notes of Lviv University of business and law]. 2010. vol. 5. pp. 89-92.
10. Tkachenko A., Plaksina Ye. Ekonomichna sutnist investytsii [Economic essence of investment]. *Teoretychni i praktichni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti* [Theoretical and practical aspects of Economics and intellectual property]. 2013. vol. 1(2). pp. 99–102
11. Fedoruk L. Poniatiinyi aparat bankivskykh investytsii [Conceptual apparatus of bank investments]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu –Ostrozka akademiia Serii: Ekonomika* [Scientific notes of the National University –Ostroh Academy. Series: Economics]. 2011. vol. 18. pp. 543–549
12. Stasiuk N.. Metody otsiniuvannia efektyvnosti investytsiinykh proektiv: perevahy ta nedoliky [Methods of evaluating the effectiveness of investment projects: advantages and disadvantages]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky* [Global and national problems of the economy]. 2015. vol. 6. pp. 306-309

Надійшла (received) 04.12.2020

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Мормило Катерина Яковлівна (Mormylo Ekaterina Yakovlevna, Mormylo Katherine) – магістрант групи БЕМ-М519а, кафедра менеджменту та оподаткування, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків, Україна, e-mail: katamormylo324@gmail.com